

ולדבר, דהא פשוט דשני עדים שאינם ת"ח שראו באחד שהרג את הנפש או חלל שבת והתרו בו שחייב מיתה. ומש"כ התוס' סוטה אלמא גבי התראה בעינן ת"ח אינו לדינא שהתראת סתם אנשים לא תהיה התראה ולא ניתן להתאמר זה כלל. אלא כוונתם שלכן מוסרים ת"ח שידעו להתרות דסתם אנשים אפשר לא ידעו או שלא ישמע לסתם אנשים שיחשוב המותרת שאין יודעים. ולכן גם בגרות מה שאיתא בברייתא ת"ח הוא רק שידעו מה לומר להגר מקצת המצות וכל מה שצריכים לדבר אתו. ולכן אם גם סתם אנשים ידעו זה מחמת שהת"ח אחד יאמר להם תחלה סגי ולכן לא הזכיר זה הרמב"ם.

ואף שהזכיר הרמב"ם שיהיו ת"ח ברפ"ג מסוטה ובפ"ה מרוצח ה"ח התם דעושין זה הב"ד צריכין למסור ת"ח כדי שודאי ידעו וגם יתקבלו דבריהם אבל בגרות שא"צ לבא דוקא לפני ב"ד שבעיר דהא יכול לבא לפני כל אדם להתגיר שייך רק לומר להם שידעו מה לעשות ואם יודעין רשאים אף שאינם ת"ח. ורק שצריך לעיין מה שהרמ"א הוסיף על לשון המחבר שנקט כהרמב"ם ושלשה עומדים שיהיו ת"ח משמע לכאורה שפליג ומצריך שיהיו ת"ח דוקא. אבל הא"א לומר כלל שיצטרכו ת"ח דוקא שהרי בימי דוד ושלמה לא קבלו גרים ומ"מ נתגייירו הרבה גרים כמפורש ביבמות דף ע"ט א"כ מוכרחין לומר שהדיוטות גיירום כמפורש ברמב"ם פ"ג מא"ב הט"ז דת"ח ודאי לא היו עושין שלא כהוגן ואם אף רק לכתחלה היו צריכין שיהיו הב"ד ת"ח לא היו חושדין אף הדיוטות כשרים לעשות דבר שאין להם לעשות כמו שלא נחשדו לפסוק שאר דינים השייכים לב"ד ולת"ח. אלא משמע שאף לכתחלה יכולים כל שלשה מישראל לגייר רק שצריך לידע אם עשו כדין. ולכן מוכרחין לומר אף להרמ"א שכוונתו להשיג רק שהי"ל להזכיר שיהיו ת"ח כדאמר בגמ' משום שצריך שידעו איך לעשות. וטעם הרמב"ם והמחבר שלא נקטו הוא דכיון שפרטו כל הדינים בהכרח צריך שידעו. ולכן לדינא אין קפידא בזה רק שהת"ח היחידי יודיע להשנים שמצטרף עמו פרטי הדינים דמילה ונבילה והודעת המצות וקבלתו.

אך בכלל עיקר הגרות לא נוחה דעתי מזה ואני נמנע מזה לא רק מצד הדין שאין מקבלין לכתחלה בשביל אישות אלא גם מטעם שהוא כמעט ברור כאנן סהדי שלא מקבלת המצות ורק בפיה אומרת שמקבלת ובלא קבלת מצות אף רק פרט אחד הא מפורש בבכורות דף ל' שאין מקבלין אותו. ול"ד להא דשבת

דף ס"ח דגר שנתגייר לבין העכו"ם ולא ידע משבת ואף לא מע"ז ומ"מ הוי גר משום דהתם קבל כל מה שחייבין בני ישראל הויא קבלה טובה על כל התורה אף שלא ידע הדינים כלל וכמו שבכל גר א"צ שיודיעוהו כל המצות ובדיעבד סגי בלא הודעה כלל כמפורש ברמב"ם וש"ע סעי' י"ב אבל כשלא קבל אין מקבלין דזהו עיקר הגרות וברוב הגרות שבמדינה זו שבשביל אישות אין מקבלין המצות אף כשאומרים בפיהן שמקבלין דהוא כנודע שמרמין דהא לא תהיה עדיפא מבעלה שהוא מופקר ועובר על כל דיני התורה. אך מ"מ אולי גיורת זו תקבל המצות ולכן איני אומר בזה כלום לכתר"ה כי יש הרבה רבנים בנוא יארק מקבלין גרים כאלו וממילא אין לי לומר בזה איסורין אבל אני אין דעתי נוחה וגם דעת אבא אמרי הגאון זצ"ל לא היה נוחה מזה אבל לא אמינא איסורים בזה וכתר"ה יעשה כפי הבנתו ודעתו וכפי הדוחק. וספר אחיעזר שהביא כתר"ה לא ראיתיו עדין.

ומדין נטען על הנכרית ונתגיירה שאסרו מדרבנן מסתבר לע"ד להקל בעובדא כזו שנשואה לו כבר הרבה שנים וכבר כתבתי זה בחדושי ביבמות בטעם נכון אך שתהיה גיורת כדן. ובשטר הכתובה צריך לכתוב גיורתא דא והכתובה היא רק כסך כתובת אלמנה.

ומה שהעיר כתר"ה שהדין שאם הבע"ד מגזם צריך הדין לומר שקר אתה אומר לא נמצא באלו מגלחין ואיך כתב הש"ך שנמצא שם. פשוט לע"ד שהציון דהס"ק הוא בטעות וצריך להיות בסעי' י"א על הדין שצריך הדין לפסוק הדין מיד אחר שיתברר לו ע"ז כתב הש"ך שכך משמע באלו מגלחין וכוונתו לדף י"ד שפשיט ר' יוסף שמנודה נוהג גדויו ברגל מהא שדנין ד"מ ברגל ואי לא ציית משמתנין ליה ודחי אביי ודלמא לעיוני בדיניה והשיב א"כ נמצאת מענה את דינו ומשמע מרש"י שקאי על ד"מ וכן מוכרח דא"כ הא אפשר דנין ולא משמתנין בלא ציית. ואפשר שמתורץ בזה קושית התוס' דענוי הדין דנפשות הוא אחר גמ"ד דלפרש"י הוא קאי אד"מ אך ממילא גם דנין ד"ג איירי גם גמר דין והוצרך לומר אתו מצפרא וכו'. ומה שהביא באה"ג מסנהדרין לא הוזכר שם אלא בד"ג וצ"ע. ומה שהביא מאבות פ"ה מ"ח הוא ראיא כדפי' כן רש"י והרמב"ם.

ידידו מוקירו,

משה פיינשטיין